

ISSN: 2454-8995

Guru Teg Bahadur Journal of Religious Studies

(A Multi-Disciplinary Journal)

*Bi-annual, Peer Reviewed &
UGC Care Approved Journal*

**Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College
Sri Anandpur Sahib, Publication Bureau**

Volume : IX

Issue : I

December : 2022

Bi-annual

Guru Teg Bahadur Journal of Religious Studies

(A Multi-Disciplinary Journal)

Bi-annual, Peer Reviewed & UGC Care Approved Journal

**Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College
Sri Anandpur Sahib (Punjab)**

Guru Teg Bahadur Journal of Religious Studies
(A Multi-Disciplinary Journal)
Bi-annual, Peer Reviewed & UGC Care Approved Journal

Volume: IX
Issue: I
December 2022
ISSN: 2454-8995

Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College
Sri Anandpur Sahib
Under the management of SGPC, Sri Amritsar
Affiliated to Punjabi University, Patiala
An Autonomous College
“A” grade by NAAC, Bangalore
'College with Potential for Excellence' Status by UGC
“Star College” of DBT, GOI
“Unnat Bharat Abhiyan”-GOI, “DST FIST”-GOI

Ph: 01887-232037, 232138
Email : sgtb. journal@gmail. com
Website: www. sgtbcollege. org. in

Copyright © 2022 Principal, Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College, Sri Anandpur Sahib
This Journal or any part there of may not be reproduced in any form without written permission of the editor and principal

Disclaimer: The views expressed by the Authors / Research Scholar in the articles / research papers published in this journal are their own. They do not necessarily reflect the views of the Principal. Guru Teg Bahadur Journal of Religious Studies is in no way responsible for any liability arising out of the contents / texts of these articles / Research Papers.

Chief Patron:

Advocate, S. Harjinder Singh Dhani

President, Shiromani Gurdwara Parbhandhak Committee, Sri Amritsar

*Principal and
Owner:*

Dr. Jasvir Singh

Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College

Sri Anandpur Sahib

Ph :01887-232037, 232138 email: sgtb. journal@gmail. com

website: www. sgtbcollege. org. in

Press : Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College, Sri Anandpur Sahib,
Publication Bureau

Advisory Board

S. Sukhminder Singh

Secretary of Education Shiromani Gurdwara Parbhandhak Committee, Sri
Amritsar

Dr. Sarbjinder Singh

Chairman, Chair on Sant Prem Singh Murale wale, Guru Nanak Dev
University, Sri Amritsar

Dr. Paramvir Singh

Head, Encyclopedia of Sikhism, Punjabi University, Patiala

Dr. Gurmeet Singh Sidhu

Professor, Guru Gobind Singh Department of Religious Studies, Punjabi
University, Patiala

Dr. Mohammad Habib

Guru Gobind Singh Department of Religious Studies,
Punjabi University, Patiala

Dr. Rajinder Kaur Rohi

Former Head, Guru Gobind Singh Department of Religious Studies, Punjabi
University, Patiala

Dr. Jasbir Singh Sabar (Retd.)

Guru Nanak Studies Department, Guru Nanak Dev University, Amritsar

Dr. Malkinder Kaur

Former Head, Guru Granth Sahib Department, Punjabi University, Patiala

Dr. Manwinder Singh

Assistant Professor, Department of Guru Nanak Studies, Guru Nanak Dev
University, Amritsar

Dr. Gurnam Singh Sanghera

Visiting Professor, Centre of Studies in Sri Guru Granth Sahib, Guru Nanak
Dev University, Amritsar

Index

	Forward	11
		12
1.	The Genealogy of Sikh Religion Dr. Paramjit Kaur	17
2.	Religion is the everlasting dialogue between God and humanity Dr. Khushboo Gokani	22
3.	SPIRITUAL ASPECT OF MASLOW'S NEED HIERARCHY THEORY Dr. Baljit Singh, Mandeep Kaur	26
4.	Closer examination of the Concept of God: Accepting Literature as a Spiritual guide Dr. Gurpreet Kaur	29
5.	Post-Truth Imaginations: The Interface of Religion and Post-Modern Epistemology Dr. Jaspal Singh	32
6.	Role of Punjab Heritage And Tourism Promotion Board (PHTPB) About Community -Based Tourism in Punjab: A Community Perspective Kamaljeet Singh, Karnail Singh, Jaswinder Kumar, Shikha Sharma, Meenu	42
7.	Impact of Sikh Religion on English Literature: A Critical Study Dinesh Kumar	45
8.	Bhagat Puran Singh Mandip Kaur	49
9.	Understanding and Managing Religious Diversity at Workplace Manpreet Kaur, Sukhjit Kaur	57
10.	Concept of Miri Piri In Sikh Religion Dr. Sunita Rani	61
11.	Political Philolphy of Sikhism: Relevance and Impact Amandeep Kaur	

12.	Religion in Yann Martel's "Life of Pi": A Reflection on Belief and Survival	66
	Parvinder Kaur	
13.	Impact of Environment on Indian Art and Culture	69
	Prabhjot Kaur, Sharnjeet Kaur	
14.	Concept of Self-Help Groups and Sikh Philosophy	72
	Dr. Hardeep Kaur	
15.	Sikhism and Environmental Protection	75
	Dr. Virpal Singh	
16.	Sikh Religion and Finance	81
	Ms. Poonam	
17.	Spirituality at Workplace	83
	Dr. Navjeet Kaur	
18.	Nau Lakha Bagh: Treasure of Herbs	85
	Kamal Kumar	
19.	Management Teachings and Ethos of different Sikh Gurus	88
	Jaspreet Kaur	
20.	Contributions of Sikh Gurus to Sports and Physical Fitness	98
	Ashok Kumar, Amrit Singh, Amandeep Saroa	
21.	Reflection of Teachings of Sikh Gurus in the Modern Management and Business Concepts	102
	Dr. Tejinder Kaur	
22.	Shiromani Gurdwara Parbandhak Committee: The Supreme Religious Body of The Sikhs	106
	Ravinder Singh	
23.	Portrayal of Caste Pyramid, Dalit Women and Religion in Literature	109
	Dr. Gurpreet Kaur	
24.	ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਪਰਤ ਪ੍ਰਸੰਗ	113
	ਡਾ. ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ	
25.	ਬਾਬਾਣੈ ਘਰਿ ਚਾਨਣ ਲਹਿਣਾ	116
	ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੇਖੀ	
26.	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ: ਸੰਸਾਰਕ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਮੁਜੱਸਮਾ	120
	ਜਗਪਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ	

27.	ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਫਲਸਫਾ ਕਮਲੇਸ਼ ਰਾਣੀ	125
28.	ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ	129
29.	ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ	134
30.	ਨਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ: ਸਚਿਆਰਾ ਮਨੁੱਖ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	139
31.	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ-ਬਾਣੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪਸਾਰ: ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ	142
32.	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ' ਜੀ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਡੰਬਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਦਰੋਹੀ ਸੁਰ: ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰੋ. ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ	147
33.	ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ' ਵਿਚ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਸਰੂਪ: ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਡਾ. ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ	151
34.	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ: ਜੀਵਨ, ਸੰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਡਾ. ਵੰਦਨਾ	156
35.	ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	162
36.	ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ-ਹੋਂਦ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਡਾ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ	165
37.	ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰ ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ	172
38.	ਗਉੜੀ ਕੀ ਵਾਰ : ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ	175
39.	ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਅਧਿਐਨ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ	180
40.	ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਡਾ. ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ	184
41.	ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ	187

42.	ਗਿਆਨ ਰਤਨਾਵਲੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ: ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਡਾ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ	193
43.	ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰ ਡਾ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ	197
44.	ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ-ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਧਰਮ ਸਾਧਨਾ ਦਾ ਸਰੂਪ ਡਾ. ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ	201
45.	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ: ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ	205
46.	ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਸੂਰਮਗਤੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ	210
47.	ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ : ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਜੁਗਤ ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ	214
48.	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਮਨੁੱਖ ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ	218
49.	ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਮੁਲੰਕਣ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ) ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ	222
50.	ਇਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ: ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ	226